Actualia Schenkbelasting
Groot-Bijgaarden 25/11/2021

Nicolas Geelhand de Merxem
Advocaat ECGB
Em. Docent Universiteit Antwerpen

1

Plan

I. Inleiding
II. Ontwijking erf- en schenkbelasting
III. Relativiteit in tijd en ruimte
IV. Registratie(plicht)
V. De belastbare materie
VI. Belastingplichtige
VII. Belastbare grondslag
VIII. Tarief
IX. Vrijstellingen
X. Wijze van heffing
XI. Constructies en fiscaal misbruik
XII. Titel 3
XIII. Varia

2

2

I. Inleiding

Actualia schenkbelasting

Vlaamse schenkbelasting 2015/2021

Standpunten (SP), voorafgaande beslissingen (VB) en rechtspraak (website Vlabel) + enkele onuitgegeven vonnissen en arresten

Belang voor het notariaat / de successieplanning-praktijk

Door Vlabel al dan niet aanvaarde technieken

Niet exhaustief

Titel II Hoofdstuk 8, een topic titel 3 en een varia-punt

Fiscaal misbruik (art. 3.17.0.0.2 VCF)

Civiel recht in de marge

Objectieve weergave en kritiek

EC GB

3

3

II. Ontwijking erf- en schenkbelasting

A. Vermijden van erfbelasting door schenkbelasting
B. Vermijden van schenkbelasting door
   1. geen schenking (belastbare materie) (infra)
   2. geen geregistreerde schenking (registratieplicht) (infra)
C. Vermijden schenkbelasting door regels inzake belastbare grondslag (infra)
D. Vermijden schenkbelasting door regels inzake tarief (infra)
E. Vermijden schenkbelasting door benutten vrijstellingen (infra)
F. Vermijden van schenkbelasting door “constructies” (infra)

EC GB

4

4

III. Relativiteit tijd/ruimte

A. Relativiteit in de tijd

Temporeel aanknopingspunt: eisbaarheid schenkbelasting

- Schenkingen verplicht registreerbaar omwille inhoudelijke aard: **datum rechtshandeling**

  Bv. schenking in België gelegen onroerende goederen
- Schenkingen verplicht registreerbaar omwille van hun formele aard (Belgische notariële schenkingsakten en buitenlandse notariële schenkingsakten (roerende goederen)): **datum akte**

  Bv. Belgische en buitenlandse notariële schenkingen van roerende goederen
- Niet verplicht registreerbare akten (niet-notariële schenkingen van roerende goederen): **datum (vrijwillige) aanbieding ter registratie** (2 wijzen)

  Bv. ("pacte adjoint" van) handgift, onrechtstreekse schenking

EC GB

5

5

III. Relativiteit tijd/ruimte

A. Relativiteit in de tijd (vervolg)

Zie art. 2.8.7.0.2, §1 VCF

Belastingplicht, belastbare grondslag, tarief, vrijstellingen en verminderingen = bepaald door ogenblik:

- Waarop de rechtshandeling is gesteld (als verplicht registreerbaar)
- Waarop de akte of het geschrift ter registratie wordt aangeboden (als geen verplichting tot registratie) (vrijstellingen en verminderingen?)

Voorwaarde: verworven juridische toestand

Zie art. 2.8.7.0.2, §2 VCF

Uitzondering: rechtshandeling onder opschortende voorwaarde (infra)

EC GB

6

6

III. Relativiteit tijd/ruimte

A. Relativiteit in de tijd (vervolg)

Gevolg: toepasselijke wet of decreet inzake belastingplicht, belastbare grondslag, tarief, vrijstellingen en verminderingen, is die op datum eisbaarheid schenkbelasting

- Dus geen retroactiviteit
- Opgelet : vrijwillige registratie van niet verplicht registreerbare schenkingen: niet datum schenking, wel datum aanbieden ter registratie
- Spontane aanbieding ter registratie niet verplicht registreerbare schenkingen: praktisch (neerleggen ter registratie of onder minuten Belgische (of buitenlandse) notaris - onderscheid – belang – vermelding uur en minuten)
- *Quid* bepalingen titel 3 ("procedure")? Gedifferentieerd

EC_ GB

7

7

III. Relativiteit tijd/ruimte

A. Relativiteit in de tijd (vervolg)

Gevolg: (nieuwe en strengere) federale bepalingen, decretale en administratieve standpunten inzake titel 2 hoofdstuk 8, zijn niet van toepassing op schenkingen waarop de schenkbelasting reeds "opeisbaar" is. Geen retroactiviteit.

Meestal nageleefd door wet- en decreetgever (zie bv. de verplichte registratie van schenkingen van roerende goederen bij buitenlandse notariële akte).

Soms niet nageleefd door Vlabel.

EC_ GB

8

8

III. Relativiteit tijd/ruimte

A. Relativiteit in de tijd (vervolg)

Praktisch belang: **fiscale anti-misbruikbepaling in werking getreden op 1 juni 2012 (thans art. 3.17.0.0.2 VCF)**

1. Bij rechtshandelingen daterend van vóór 1/6/12: geen FM
2. Bij verrichtingen die uit twee bestanddelen bestaan, en de twee rechtshandelingen zijn niet te rekenen vanaf 1 juni 2012 gesteld: geen fiscaal misbruik (bv. inbreng van onroerend goed door één ouder in een huwelijksgemeenschap gevolgd door een schenking door de twee ouders aan hun kind(eren) – zie bv. VB 17.048 dd. 19/2/18; VB 17.028 dd. 2/10/17; VB 17.020 dd. 5/7/17; VB 17.016 dd. 29/5/17; VB 16.058 dd. 21/12/16; VB 16.012 dd. 4/4/16; vgl., waar niet opgeworpen, VB 17.004 dd. 6/3/17)

EC GB

9

9

III. Relativiteit tijd/ruimte

B. Relativiteit in de ruimte

Op welke schenkingen is Vlaamse schenkbelasting van toepassing?

1. Als (verplicht of spontaan) geregistreerd in België
2. Als gelokaliseerd in Vlaams Gewest (lokalisatiecriterium):

- Schenker Belgisch rijksinwoner: fiscale woonplaats schenker + laatste 5 jaar (ligging onroerend goed irrelevant)
- Schenker geen Belgisch rijksinwoner:
  - Onroerend goed: : ligging onroerend goed (Vlaams Gewest)
  - Roerend goed : * begiftigde fiscale woonplaats in Vl. Gew. (zie bv. VB 19.017 dd. 27/5/19; zie ook VB 19.017 dd. 27/5/19 (private stichting)
    *begiftigde niet rijksinwoner (schenking ter registratie aangeboden in Vl. Gewest)

Zie lokalisatiecriteria: financieringswet + art. 1.1.0.0.2, lid 10 VCF

EC GB

10

10

III. Relativiteit tijd/ruimte

B. Relativiteit in de ruimte (vervolg)

Opgelet: toepassing van de Vlaamse schenkbelasting:

1/ sluit die van de Waalse en Brusselse uit.

2/ sluit eventuele toepassing van buitenlandse schenkbelastingwet niet uit.

Vb: feitelijke woonplaats begiftigde (Fr na 6 jaar, SP, D);

Vb: nationaliteit schenker (Nl gedurende 10 jaar, USA)

Vb: situs goed in buitenland (Fr, D, vroeger Nl, UK, USA)

Geen multilateraal/bilateraal verdrag ter vermijding dubbele belasting; geen interne regel (vgl. erfbelasting)

Dubbele belasting mogelijk (cf. discussie verplichting registratie schenking roerend goed bij buitenlandse notariële akte) (soms wel buitenlandse interne regel: Fr).

EC GB

11

11

IV. Registratie(plicht)

Wanneer moet een schenking verplicht in België worden geregistreerd? (art. 19 W.Reg.)

1/ schenking van onroerend goed in België gelegen

2/ schenking van roerende goederen

a) bij Belgische notariële akte

b) bij buitenlandse notariële akte (door een rijksinwoner)

Dus **niet**:

- Schenking van onroerende goederen gelegen buiten België
- Schenking van roerende goederen anders dan bij notariële akte

EC GB

12

12

IV. Registratie(plicht)

Welke schenkingen van roerende goederen moeten niet bij notariële akte gedaan worden? (zie parl. v. wet 13/12/20 : "hand- en bankgiften")

-**De handgift** (lichamelijke roerende goederen + effecten aan toonder – bankbiljetten - *quid* nieuw goederenrecht? ook onlichamelijke roerende goederen?)

-**De onrechtstreekse schenking** (wat is dat? Klassieke definitie – definitie Greenille Laga – andere definities?)(geld effectenportefeuilles (bankgift), gedematerialiseerde aandelen)

-**Andere niet-notariële schenkingen** van roerende goederen (niet expliciet besproken in parlementaire voorbereiding)

° andere niet notariële schenkingen in het buitenland (rechtsgeldig volgens buitenlands recht – erkend op grond van Verdrag van Rome indien extraneïteitselement – besproken in parlementaire voorbereiding – bijlage 1)

° onderhandse rechtstreekse schenkingen onder toepassing Belgisch recht

EC_GB

13

13

IV. Registratie(plicht)

Nadelen niet-notariële rechtstreekse schenking

Vernietigbaar :

- absolute nietigheid vóór overlijden schenker en dus op te werpen door iedere belanghebbende en ambtshalve door de rechter
- relatieve nietigheid na overlijden schenker en dus enkel op te werpen door algemene rechtsopvolgers schenker (meestal de begiftigden) en niet door rechter en fiscale administratie (art. 1340 B.W.)

Steeds verjaring na 10 jaar

Mogelijke toepassing van art. 2.7.1.0.5 VCF (semi-vaste datum)

Fiscaal misbruik? (zich onttrekken aan de toepassing van art. 19 (nieuw) W.Reg. in strijd met de doelstellingen van deze bepaling?). Niet geviseerd in parlementaire voorbereiding (buitenlandse notariële akte)

EC_GB

14

14

IV. Registratie(plicht)

Voordelen niet-notariële rechtstreekse schenking

1. Bruikbaar voor alle roerende goederen (onlichamelijke roerende goederen zoals aandelen en effecten op naam, vorderingen, rechten van een levensverzekeringsovereenkomst, enz.
2. Bruikbaar voor alle modaliteiten (opschortende en ontbindende termijn/voorwaarde, fideicommis de residuo, voorbehoud van vruchtgebruik, enz.
3. Registreerbaar (hoewel vernietigbaar) door neerlegging ter registratie (Vlabel moet registreren) of onder minuten (Belgische) notaris
4. Geen provisie voor schenkbelasting als ter registratie neergelegd (*in extremis*)

EC GB

15

15

IV. Registratie(plicht)

Voordelen buitenlandse notariële schenking roerende goederen

- Idem als Belgische notariële akte
- Notarieel ereloon
- Splitsbaarheid van de akte (art. 2, lid 2 W.Reg.)

EC GB

16

16

IV. Registratie(plicht)

Twee in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoten.

Mevrouw is terminaal ziek. Beiden schenken *in extremis* samen 500.000 euro aan ieder van hun twee kinderen. Rudimentaire rechtstreekse schenking bij onderhandse akte: vermelding schenkers en begiftigden, voorwerp en kwalificatie schenking en handtekening van de vier partijen.

‘s Anderendaags registratie met vermelding dag en uur.

Mevrouw overlijdt op dezelfde dag op een later uur (vermeld op overlijdensakte) (euthanasie).

De gelden zijn nog niet overgeschreven op naam zonen.

Vermeld als geregistreerde schenking in de aangifte.

Vlabel: geen geldige hand- of bankgift wegens niet uitgevoerd vóór overlijden.

Rb. en Hof Gent: rechtstreekse schenking – schenking door beide ouders is na ontbinding huwelijksvermogensstelsel splitsbaar - schenking door vrouw is slechts relatief nietig (Gent 15/12/20, AR 2019/1907 – bijlage 2)

EC GB

17

17

IV. Registratie(plicht)

Aandachtspunten ivm de registratie van schenkingen + heffingsregels

- Geen contantbelasting meer, maar notaris moet geprovisioneerd worden; *de facto* zelfde situatie als vroeger – *in extremis*
- Een akte die strekt tot titel van de getarifeerde overeenkomst : elke akte die een schenking vaststelt (notariële akte, “pacte adjoint”, onderhandse rechtstreekse schenking, eenzijdige erkenning handgift) : geschrift, handtekening, vermelding constitutieve voorwaarden schenking (voorwerp, *animus donandi*, aanvaarding), bedoeling een titel te verstrekken

Opgelet: vermelding van schenking in een akte met tussenkomst partijen

Uitzondering 1: artikel 2.8.3.0.5 VCF bepaalt dat een vermelding van een **eerder** gedane schenking, die nog niet eerder aan de registratieformaliteit werd onderworpen, in een door de wet toegestane erfovereenkomst, niet strekt als bewijs van deze schenking die in de overeenkomst wordt vermeld (infra) > praktijk

Uitzondering 2: verklaring van behoud van modaliteiten van oude schenkingen (SP 17.054 – bijlage 3) eenzijdige verklaring schenker > geen titel heffing schenkbelasting

EC GB

18

18

IV. Registratie(plicht)

Aandachtspunten ivm de registratie van schenkingen + heffingsregels

- Akte mag bij volmacht getekend zijn; niet bij sterkmaking (SP 16.121 dd. 21/12/16 – bijlage 4; zie evenwel Rb. Gent 17/6/20).

- Ontvanger is verplicht de schenking te registreren ook wanneer de schenking vernietigbaar is wegens niet-naleving formele of inhoudelijke geldigheidsvoorwaarden (schenking en volmacht bij onderhandse akte, geen staat van schatting, in één akte door twee echtgenoten, herroepelijk, enz.) (supra)

- De werkelijke rechtshandeling wordt belast:
  - de onbewust verkeerd gekwalificeerde overeenkomst (Gent 6/10/17)
  - de bewust verkeerd gekwalificeerde of geveinsde overeenkomst (bv. verkoop onroerend goed door A aan B zonder betaling van de prijs = schenking onroerend goed
  - Fiscaal misbruik

EC_ GB

19

19

IV. Registratie(plicht)

Aandachtspunten ivm de registratie van schenkingen + heffingsregels

Veinzing: Leugen, openlijke en verdoken overeenkomst, blijkt niet uit de akte

Sanctie: ontdoken belasting + belastingverhoging 2x het ontdoken recht niet voor kwijtschelding vatbaar + sanctie voor de adviseur

Moeilijk toepasbaar wanneer er 3 partijen zijn

Vb. Rb. Gent 17/6/20: verkoop door A aan zus B en haar echtgenoot die niet betalen en schenking vordering door A aan kinderen zus (C en D) en aan andere neef E, dit alles *in extremis*. Geen veinzing, geen sprake van schenking van onroerend goed aan C, D en E (bijlage 5). Geen hoger beroep.

Fiscaal misbruik (art. 3.17.0.0.2 VCF)

Geen leugen, wel keuze van de minst belaste weg

Sanctie: heffing van de belasting die zonder fiscaal misbruik verschuldigd zou zijn – niets te verliezen

EC_ GB

20

20

IV. Registratie(plicht)

Fiscaal misbruik vermeld in de Vlaamse omzendbrief nr. 2015/1

3) Inbreng van een goed in het gemeenschappelijk vermogen door één echtgenoot onmiddellijk of binnen een korte tijdspanne gevolgd door de schenking van dit goed door beide echtgenoten (gaat in tegen de heffingsgrondslag en de progressiviteit van de artikelen 2.8.3.0.1, § 1 en 2.8.4.1.1, § 1 en § 2 VCF).

4) Uitbreng uit de huwelijksgemeenschap van roerende goederen, voorafgegaan of gevolgd door een wederzijdse schenking tussen echtgenoten (gaat in tegen art. 2.7.1.0.4 VCF).

5) Verzaking aan vruchtgebruik op een onroerend goed, gevolgd door een schenking (gaat in tegen de artikelen 2.8.3.0.1, § 1 en 2.8.4.1.1, § 1 en § 2 VCF).

Quid geregistreerde schenking *in extremis* of registratie *in extremis* van niet verplicht registreerbare schenking?

EC GB

21

21

IV. Registratie(plicht)

Schenkingen die volgens de omzendbrief 2015/1 op zich geen fiscaal misbruik uitmaken

- 1) schenking door middel van een handgift of een bankgift;
- 2) schenking bij een akte verleden voor een notaris in het buitenland;
- 3) gefaseerde schenking van onroerende goederen met tussenperiode van meer dan drie jaar;
- 4) schenking onder last;
- 5) schenking onder ontbindende voorwaarde;
- 6) schenking door grootouders aan kind(eren) en/of kleinkind(eren);
- 7) schenking met voorbehoud van vruchtgebruik of ander levenslang recht;
- 8) schenking waarop het verlaagd tarief van de schenkbelasting van toepassing is.

EC GB

22

22

IV. Registratie(plicht)

Het beginsel *non bis in idem* (art. 13 W.Reg.) : "dubbele belasting van eenzelfde belastbaar feit hoort niet"

Opnieuw verrichte rechtshandelingen

"*Geven insgelijks slechts aanleiding tot heffing van het algemeen vast recht, die rechtshandelingen welke ter oorzake van nietigheid, ontbinding of om andere reden opnieuw werden verricht zonder enige verandering welke iets toevoegt aan het voorwerp der overeenkomsten of aan derzelver waarde, ten ware het op de eerste handeling geheven evenredig recht teruggegeven werd of voor teruggaaf vatbaar zij*".

EC GB

23

23

IV. Registratie(plicht)

Opnieuw verrichte rechtshandelingen

4 voorwaarden

1/ identieke rechtshandeling 2/ schenkbelasting geheven 3/ niet teruggegeven 4/ geen toevoegingen of wijzigingen

Toepassingen

- "boomerang-schenking"
- Ontbinding geregistreerde schenking gevolgd door een nieuwe schenking van zelfde goed tussen zelfde partijen (met andere modaliteiten) (vgl. VB 18.047 – bijlage 6)

EC GB

24

24

V. De belastbare materie

A. Art. 2.8.1.0.1 VCF : "schenking onder de levenden"

Het fiscale volgt het civielrechtelijke (behoudens eigen expliciete definitie – *quod non*) dus art. 894 B.W.

4 constitutieve voorwaarden >< geldigheidsvoorwaarden

Onder de levenden: erfstelling over de hand (art. 1048 en 1049 B.W.) en schenking met fideicommissum de residuo >< contractuele erfstelling

Schenkingen >< overeenkomsten onder kosteloze titel

Vgl. ivm art. 2.7.1.0.5 VCF (Gent 21/1/20 – bijlage 7)

EC GB

25

25

V. De belastbare materie

Schenking onder de levenden impliceert aanvaarding tijdens het leven van de schenker

Opgelet: schenking aan kinderen met fideicommissum de residuo aan kleinkinderen – drie hypothesen:

1/ reeds verwekt/geboren bij verlijden akte

2/ verwekt/geboren na verlijden akte maar vóór overlijden schenker (alsnog laten aanvaarden)

3/ verwekt/geboren na overlijden schenker (regelen met last en spreiden erfbelasting)

Na 15/12/20 steeds 3% of 7% schenkbelasting

EC GB

26

26

V. De belastbare materie

B. Huwelijksvoordelen zijn nooit schenkingen!

- Inbreng in en uitbreng uit huwelijksgemeenschap (HV) zie, impliciet, Gent 16 juni 2020 (bijlage 8)
- Inbreng in onverdeeldheid en toebedeling onverdeeldheid (scheiding van goederen) (HV)

Zie VB 19.053 dd. 1/10/19 (art. 2.8.4.1.1 VCF niet van toepassing); zie ook VB 20.026 dd. 8/6/20; VB 20.033 dd. 28/9/20; VB 20.037 dd. 28/9/20; VB 21.041 dd. 19/7/21; VB 20.066 dd. 7/12/20 (bijlage 9)

- Inbreng gezinswoning in TIGV en in beperkte huwelijksgemeenschap naar NL recht : geen evenredige registratiebelasting (VB 19.022; VB 20.049 dd. 26/10/20) (bijlage 10)
- Geen huwelijksvoordelen bij niet-gehuwden: onverdeeld maken van aandelen tussen wettelijk samenwonenden kan een schenking zijn (VB 20.045 dd. 26/10/20)(bijlage 11). Dus enkel bruikbaar tussen echtgenoten (ongeacht stelsel)

EC GB

27

27

V. De belastbare materie

C. Kanscontracten zijn nooit schenkingen

SP 17.044 kanscontracten en bedingen van aanwas (bijlage 12): toepassingsvoorwaarden: o.m. onder bezwarende titel = evenwichtige kansen = gelijkaardige levensverwachting + gelijkwaardige inleg – als niet :

Roerende goederen: art. 2.7.1.0.3,3° VCF

Onroerende goederen : art. 2.8.1.0.1 VCF

Fiscaal misbruik (bv. als geen gelijkaardige levensverwachting omdat één partij overlijdt kort na sluiten contract) = absurd

Optioneel kanscontract = ook obt (VB 20.050 dd. 26/10/20) (bijlage 13)

Opgelet: laatste versie SP 17.044 dd. 10/11/21 (bijlage 12):

-aanpassing aan het nieuwe goederenrecht

-traceerbaarheid vereist - toepassing in de tijd (ook oude bedingen)

EC GB

28

28

V. De belastbare materie

D. Uitvoering van een natuurlijke verbintenis is nooit een schenking

Omschrijving

Zelden aanvaard door fiscale administratie (zie bv. rechtspraak ivm art. 7 en 108 (oud) W.Succ.)

VB 19.054 dd. 25/11/19 (bijlage 14): schenking aan 4 van de vijf kinderen – schenker overlijdt – 4 kinderen willen deel afstaan – geen natuurlijke verbintenis – ingegeven door genegenheid en erkentelijkheid + fiscaal misbruik (ontwijken 7% schenkbelasting)

EC GB

29

29

V. De belastbare materie

E. Schenking onder last is een schenking als begiftigingsinzicht en als de waarde van de last kleiner is dan die van de schenking

In het geheel een gift

Zie ook art. 2.8.3.0.1 §1 en §3 VCF (infra)

Wisselende VB: soms een voordeel (VB 16.002 dd. 25/1/16; VB 16.032 dd. 25/7/16; VB 17.038 dd. 13/11/17), beperkt voordeel of substantieel voordeel (VB 21.003 dd. 18/1/21).

Zie evenwel VB 20.036 dd. 7/9/20: voordeel = 10% waarde schenking > geen substantieel voordeel + geen begiftigingsinzicht + krediet begiftigde en geen verrijking > fiscaal misbruik; idem VB 20.061 dd. 9/11/20 (amper 13%); vgl. VB 21.019 dd. 2/3/21 (voordeel van 12,05%) en VB 21.022 dd. 15/03/21 (20%).

Belang context: vrijgevigheidsinzicht ouders tav andere kinderen, alfossing kredieten, enz.

Toepassingsgebied: schenking van familiale (onroerende) bedrijfsactiva onder last om een bedrag te betalen aan de schenkers en/of aan de andere kinderen (0% ipv 10% verkooprecht) (bijlage 15)

EC GB

30

30

V. De belastbare materie

E. Schenking onder last is een schenking als begiftigingsinzicht en als de waarde van de last kleiner is dan die van de schenking

Opgelet: schenking onder last van lijfrente

Totaal waarde rente hoger dan waarde schenking

VB 16.046 dd. 14/11/16 (bijlage 16): toepassing art. 2.7.1.0.9 VCF

Praktijk: rente maximum 80% kapitaal

Zie echter Gent 1/12/20 AR 2018/1269: geen bedekte bevoordeling, integendeel (bijlage 17)

EC GB

31

31

V. De belastbare materie

F. Toekenning van schuldvordering in een erfovereenkomst is in principe geen schenking

Omschrijving hypothese

Tot stand brengen subjectief evenwicht

SP 19.006 dd. 11/5/20 (na ommekeer) (bijlage 18):

In principe : geen schenking

Uitzondering: nieuwe schenking aan kind A in erfovereenkomst onder last schuldvordering tvv kind B

- Toepassing in de tijd
- Praktijk

EC GB

32

32

V. De belastbare materie

G. Inbreng om niet in een private stichting: steeds schenkbelasting ook al is er geen schenking

Zie art. 2.8.4.1.1, §3 VCF: schenkingen inclusief inbrengen om niet

Het maakt (fiscaal) dus niet uit (zie VB 19.064 dd. 17/2/20; zie ook wel VB 19.017 dd. 27/5/19; VB 17.040 dd. 27/11/17) (bijlage 19).

EC GB

33

33

V. De belastbare materie

H. Ontbinding schenking is niet (altijd) een schenking

Ontbinding schenking door wederzijds akkoord schenker en begiftigde is civielrechtelijk mogelijk (niets te maken met onherroepelijkheid)

In praktijk: gevolgd door nieuwe schenking door schenking aan begiftigde met andere modaliteiten - geen begiftigingsinzicht in hoofde van de begiftigde

VB 19.048 dd. 4/11/19: ontbinding schenking certificaten STAK bij Nederlandse akte + nieuwe schenking aan 0% met strengere modaliteiten (uitsluitingsclausule)(bijlage 20)

Geen begiftigingsinzicht

+ *Non bis in idem* (supra)

EC GB

34

34

V. De belastbare materie

I. Het ten laste nemen van de schenkbelasting door de schenker is een schenking die niet belastbaar is

SP 15.049 dd. 16/3/15 (bijlage 21)

Schenkbelasting en andere kosten

Geen bijkomende schenking

Wel civielrechtelijk

EC GB

35

35

V. De belastbare materie

J. Schenkingen die niet in de schenkbelasting belast worden maar in de erfbelasting

Art. 2.7.1.0.3,3° VCF, art. 2.7.1.0.5 VCF, art. 2.7.1.0.6 VCF, art. 2.7.1.0.7-9 VCF

Zie bv. notariële akte met aanduiding begunstigde of schenking rechten polis? (Gent 6/10/17 website Vlabel)(bijlage 22)

Toevoegen van beding van terugkeer aan bestaande schenking = schenking door begiftigde onder opschortende voorwaarde van zijn vooroverlijden = art. 2.7.1.0.3, 3° VCF

Verzaking door schenker aan conventioneel beding van terugkeer tijdens leven begiftigde : SP 16.068 dd. 27/6/16: handeling die niet onder toepassing van een Vl. registratiebelasting valt (bijlage 23).

Opgelet: indien begiftigingsinzicht = schenking onder opschortende voorwaarde vooroverlijden begiftigde

EC GB

36

36

V. De belastbare materie

K. Afstand van of verzaking aan vruchtgebruik

Het fiscale volgt het civielrechtelijke

1. **Civielrechtelijk**: zuiver en eenvoudige afstand: in principe uitdovend en geen schenking (geen oorzakelijk verband tussen verarming en verrijking en geen begiftigingsinzicht = abdicatieve afstand).

Als begiftigingsinzicht + (stilzwijgende) aanvaarding wel (onrechtstreekse) schenking = translatieve afstand

Belang aanduiden van eigen belang in hoofde verzaker : VG is te grote last (onderscheid tussen VG op onroerend en roerend goed)

EC GB

37

37

V. De belastbare materie

2. Fiscaal

a) Geregistreerde akte afstand (algemeen)

Zuivere en eenvoudige verzaking = eenzijdige rechtshandeling > geen registratiebelasting - maar Vlabel kan (met intrinsieke en extrinsieke middelen) aantonen dat begiftigingsinzicht (VB 19.049 dd. 4/11/19 zie ook wel VB 17.008 dd. 15/5/17; VB 19.045 dd. 21/10/19; VB 19.046 dd. 30/9/19; VB 20.001 dd. 17/2/20; VB 20.008 dd. 1/2/21; VB 17.001 dd. 23/1/17)

Vermoeden van begiftigingsinzicht:

- tussenkomst blote eigenaar in akte ook al is het om een andere reden (VB 19.049 dd. 4/11/19; VB 20.001 dd. 17/2/20; zie ook wel VB 19.045 dd. 21/10/19; VB 19.046 dd. 30/9/19; zie ook wel VB 19.009 dd. 13/5/19);
- Geen niet-fiscale motieven (VB 19.049 dd. 4/11/19; VB 20.001 dd. 17/2/20; VB 19.009 dd. 13/5/19; zie ook wel VB 17.001 dd. 23/1/17)

(bijlage 24)

EC GB

38

38

V. De belastbare materie

b) *Geregistreerde akte afstand/schenking VG aan blote eigenaar* (die bij de verkrijging schenkbelasting heeft betaald op de VE = **vrijstelling)** (art. 2.8.6.01, lid 1, 1° VCF)

VB 16.055 dd. 14/11/16 (er moet een overeenkomst zijn, geen vergoeding, betaling registratiebelasting door blote eigenaar, zaakvervanging); (VB 19.007 dd. 1/4/19; zie ook wel VB 16.004 dd. 22/2/16; VB 19.046 dd. 30/9/19; VB 19.049 dd. 4/11/19; VB 19.009 dd. 13/5/19; VB17.001 dd. 23/1/17).

Geldt ook als oorspronkelijke schenking vrijgesteld (art. 2.8.6.0.3 VCF) (VB 16.050 dd. 14/11/16; VB 19.007 dd. 1/4/19)

(bijlagen 24 en 25)

EC GB

39

39

V. De belastbare materie

c) Afstand van vruchtgebruik bij

niet geregistreerde akte (roerende goederen)

Quid als minder dan drie jaar voor overlijden: art. 2.7.1.0.5 VCF ?

Van toepassing (3 of 7 jaar) (VB 16.050 dd. 14/11/16) (bijlage 25)

Maar *quid* belastbare grondslag?

De Blauwe e.a.: 0

EC GB

40

40

V. De belastbare materie

Praktijk verzaking vruchtgebruik:

- Schenking met voorbehoud van vruchtgebruik bij geregistreerde akte (onroerend of onroerend): steeds verzaken bij overeenkomst in notariële akte (vrijstelling)
- Vruchtgebruik op andere wijze verkregen (bv. erfenis)
  - Onroerende goederen: notariële akte met redenen
  - Roerende goederen: onderhandse akte niet geregistreerd

EC GB

41

41

V. De belastbare materie

d) fiscaal misbruik

Zie omzendbrief 2015/1: verzaking door langstlevende ouder aan VG + schenking aandelen in VE aan diegenen die verzaking VG hebben genoten = fiscaal misbruik (als geen niet-fiscale motieven)

Vgl. VB 17.008 dd. 15/5/17 (hypothese valt niet onder geval bedoeld door omzendbrief > algemene regel)

Vermoeden van schenking:

Verzaking (voorafgegaan of) gevolgd door een ander rechtshandeling waarbij verzaking fiscaal voordeel oplevert voor deze andere rechtshandeling + geen ander dan fiscaal motief (VB 16.050 dd. 14/11/16; VB 19.049 dd. 4/11/19; VB 20.001 dd. 17/2/20)

Als opzet of geen niet fiscale motieven: fiscaal misbruik (*a contrario*: VB 19.049 dd. 4/11/19; VB 20.001 dd. 17/2/20) (bijlagen 24 en 25)

EC GB

42

42

V. De belastbare materie

L. Schenkingen van effectenportefeuille die bij overlijden schenker (nog) niet op naam van de begiftigden is gezet

- Schenking bij notariële akte:
  - Eigendomsoverdracht : art. 938 OBW > zakenrechtelijke vordering
  - Geen eigendomsoverdracht: schuld in hoofde van de schenker: verplichting om te leveren compenseert het actief in nalatenschap (vgl. SP 15.109 ivm overlijden na verkoopovereenkomst zonder eigendomsoverdracht) (bijlage 25bis)

  Standpunt Vlabel: enkel als kort vóór overlijden ???

  - Rechtstreekse schenking bij onderhandse akte: art. 938 OBW

EC GB

43

43

VI. Belastingplichtige

Belastingplichtige is steeds begiftigde (art. 2.8.2.0.1 VCF).

Aanslagbiljet opgemaakt op naam begiftigde.

Ook wanneer schenkbelasting betaald door de schenker.

SP 15.049 dd. 16/3/15 (bijlage 21)

EC GB

44

44

VII. Belastbare grondslag

A. Verkoopwaarde onroerende goederen (art. 2.8.3.0.1 VCF).

Principe: §1 : verkoopwaarde

Uitzonderingen: §2 : 8 afwijkingen

EC GB

45

45

VII. Belastbare grondslag

Ascendentenverdeling

SP 15.170

3 hypothesen

(bijlage 26)

EC GB

46

46

VII. Belastbare grondslag

Belastbare grondslag bij gesplitste schenking (SP 16.026)(bijlage 27)

In dezelfde akte schenkt S (volle eigenaar) de BE van een OG aan A en het VG van hetzelfde goed aan B.

Overeengekomen waarde/door partijen vastgestelde verhouding speelt geen rol > decretale waarderingsregels

Te vermelden gegevens:

- Verkoopwaarde VE
- Jaarlijkse huuropbrengst bij gebreke jaarlijkse huurwaarde
- Duur VG of leeftijd VG

EC GB

47

47

VII. Belastbare grondslag

Art. 2.8.3.0.1, §2, 2° VCF: voor de schenking van het vruchtgebruik of de blote eigendom van een onroerend goed > zoals in artikel 2.9.3.0.4 tot en met artikel 2.9.3.0.7 is bepaald;

Quid schenking BE bezwaard met **eventueel VG**

- Enkel rekening houden met actueel VG, niet met eventueel vruchtgebruik of leeftijd eventuele vruchtgebruiker
- SP 21.057 dd. 27/9/21 (bijlage 28)

EC GB

48

48

VII. Belastbare grondslag

B. Principe: zonder aftrek van de lasten (art. 2.8.3.0.1, §1 VCF)

1. Lasten in het voordeel van de schenker worden niet in mindering gebracht

Voorbeeld 1: schenking onder last een som te betalen aan de schenker:

- Familiale ondernemingen: vrijstelling geldt voor de volledige bruto-waarde (VB 16.002; VB 16.032; vgl. VB 21.019) (bijlage 15)
- Gewone onroerende goederen: verkoopwaarde (VB 17.038; vgl. VB 21.022) (bijlage 15)

EC GB

49

49

VII. Belastbare grondslag

Voorbeeld 2.

Schenking door echtgenoten A en B aan hun kinderen (met voorbehoud van vruchtgebruik) waarbij A bedingt dat de kinderen bij het overlijden van B het vruchtgebruik op het aandeel van B aan A zullen overdragen (idem voor B).

Aanwas van vruchtgebruik: geen schenk- en erfbelasting

Voorwaarden

Primeert op wettelijk voortgezet VG + wettelijke aanwas

Nieuw goederenrecht: automatische aanwas: geen schenk- en erfbelasting

EC GB

50

50

VII. Belastbare grondslag

2. Lasten in het voordeel van een derde die bestaat uit iets anders dan een som, een rente of een pensioen

Schenking onder last om iets te doen in het voordeel van een derde:

Duo-schenking?

Voorbeeld 1: schenkbelasting te betalen en te dragen

Schenking onroerend goed door A aan B (neef) 1.000.000 euro : 315.000 euro schenkbelasting. B houdt 685.000 euro over.

Schenking onroerend goed door A aan B (neef) 1.000.000 euro onder last 250.000 euro te betalen aan C (goed doel belast aan 0%) onder last de erfbelasting van B te betalen en te dragen. B betaalt 215.000 euro erfbelasting en C 0. B houdt 750.000 euro over en C 35.000 euro.

Zie evenwel art. 2.8.3.0.1, §3 tweede zin VCF (alle andere personen) (infra)

EC GB

51

51

VII. Belastbare grondslag

Duo-schenking?

Voorbeeld 2

1/ Schenking 1.000.000 euro roerend goed door A aan B (neef): 70.000 euro schenkbelasting. B houdt 930.000 over.

2/ Schenking roerend goed door A aan B (neef) 1.000.000 euro onder last 68.500 euro te betalen aan C (goed doel belast aan 0%) onder last de schenkbelasting van B te betalen en te dragen. B betaalt 65.205 euro erfbelasting en C 0. B houdt 1.500 euro meer over, en C houdt 3.295 over.

EC GB

52

52

VII. Belastbare grondslag

Voorbeeld 2: terugval van vruchtgebruik

A schenkt een (on)roerend goed aan zijn kinderen B en C met voorbehoud van vruchtgebruik en onder last om bij zijn overlijden het vruchtgebruik over te dragen aan D (echtgenote van A)

Last om te doen: geen aftrek

Beding ten behoeve van een derde:

Roerende goederen: schenkbelasting als aanvaard en notariële akte – geen erfbelasting (art. 2.7.1.0.3, lid 2 VCF; art. 2.7.1.0.6 VCF niet van toepassing)

Onroerende goederen: schenkbelasting als aanvaard

53

53

VII. Belastbare grondslag

3. Uitzondering: lasten in het voordeel van een derde: om som, rente of pensioen onder kosteloze titel t.v.v. derde die aanvaardt (art. 2.8.3.0.1, §3, zin 1 VCF): in hoofde van die derde als schenking belast en wordt de last van het aandeel van de hoofdbegiftigde afgetrokken.

Voorbeelden: schenking van familieondernemingen onder last een som te betalen aan een ander kind dan het begiftigd kind (VB 16.002; vgl. VB 21.019); voor gewone goederen vgl. VB 21.022 (bijlage 15) (zie ook infra)

54

54

VII. Belastbare grondslag

4. Antimisbruikbepaling (art. 2.8.3.0.1, §3, tweede zin VCF): in de mate dat de schenking betrekking heeft op onroerende goederen, wordt de last (om een som, rente of pensioen te betalen) in hoofde van de derde als schenking belast volgens de tarieven, vermeld in artikel 2.8.4.1.1, § 1 VCF.

Voorbeeld 1: vader A schenkt een onroerend goed aan zoon B onder last voor B om de helft van de waarde van het onroerend goed te betalen aan dochter C

EC GB

55

55

VII. Belastbare grondslag

Voorbeeld 2 : schenking van familieondernemingen onder last een som te betalen aan een ander kind dan het begiftigd kind – dus geen vrijstelling maar gewoon tarief onroerend goed (VB 16.002) (bijlage 15).

SP 20.006: schenking door A van vrijgestelde en niet vrijgestelde onroerende goederen aan B, onder last som te betalen aan C: last voor het geheel tarief onroerend goed (bijlage 29).

Zie ook SP 16.123 (infra).

EC GB

56

56

VII. Belastbare grondslag

Voorbeeld 3: ik opa/oma schenking

Grootvader/-moeder A schenkt een onroerend goed met een waarde van 600.000 euro aan zijn/haar kind B, onder last om bij zijn/haar (kind B) overlijden een bedrag aan zijn/haar drie kinderen (kleinkinderen C, D en E) te betalen, waarvan de contante waarde bij de schenking 150.000 euro is.

Last is aftrekbaar, maar tarief onroerend goed: 4 x 150.000 euro x 3%.

Fiscaal misbruik?

Vgl. “ik opa/oma testament” en eerste omzendbrief 2012

EC GB

57

57

VII. Belastbare grondslag

Secundaire schenking niet actueel - herziening van een heffing in de schenkbelasting ten gevolge van een heffing in de erfbelasting

SP 16.119 (bijlage 30)

S schenkt effectenportefeuille 200.000 aan neef A op last voor A bij het overlijden van S 100.000 te geven aan andere neef B

Bij vooroverlijden S: art.2.7.1.0.3, 3° VCF (B heeft aanvaard voor overlijden S); art. 2.7.1.0.6 VCF (B heeft niet aanvaard voor overlijden S)

Teruggave schenkbelasting (7.000 euro) na betaling erfbelasting

EC GB

58

58

VII. Belastbare grondslag

C. Progressievoorbehoud

1. Algemene regel: art. 2.8.3.0.3, § 1, lid 1 VCF

"*Als er eerdere schenkingen van onroerende goederen bestaan tussen dezelfde partijen, die vastgesteld zijn door akten die dateren van minder dan drie jaar vóór de datum van de nieuwe schenking van onroerende goederen, wordt de belastbare grondslag van die eerdere schenkingen gevoegd bij de belastbare grondslag van de nieuwe schenking om de toepasselijke schenkbelasting op de nieuwe schenking te bepalen*" (= "opduweffect")

Praktijk: salami-schenking

Fiscaal misbruik?

Omzendbrief 2015/1: geen fiscaal misbruik; rechtsleer ok

Combinatie met "ik opa/oma testament?"

EC GB

59

59

VII. Belastbare grondslag

Beginpunt van de termijn van 3 jaar

SP 16.111 (bijlage 31)

Termijn begint te lopen vanaf datum authentieke schenkingsakte

Tekst nadien aangepast: geen melding meer van de "*vóór die datum geregistreerd of verplicht registreerbaar geworden*"

Let op: §3: "*In geval van een aan een opschortende voorwaarde onderworpen schenking wordt voor de toepassing van paragraaf 1 en paragraaf 2 de datum van de vervulling van de voorwaarde in de plaats gesteld van de datum van de akte*"

EC GB

60

60

VII. Belastbare grondslag

“Schenkingen van onroerende goederen”

Quid schenking door vader A aan zoon B van onroerend goed onder last voor B om helft van waarde onroerend goed te betalen aan C (dochter van A en zuster van B)?

Last belast aan tarief onroerend goed (supra)

SP 16.123: progressievoorbehoud geldt ook voor de secundaire schenking (hoewel geen schenking van onroerend goed) (bijlage 32)

Dus ruime interpretatie: “schenkingen die als onroerend worden belast bij toepassing van art. 2.8.3.0.1, §1 laatste zin”

EC GB

61

61

VII. Belastbare grondslag

2. Uitzonderingen: art. 2.8.3.0.3, §1, lid 2 VCF

“*Het eerste lid is niet van toepassing op:*
1° de onroerende goederen die deel uitmaken van een vrijgestelde schenking van activa als vermeld in artikel 2.8.6.0.3, § 1, 1° “;
2° de onbebouwde onroerende goederen waarop de vrijstelling, vermeld in artikel 2.8.6.0.8, is toegepast”.

SP 15.146: gemengde bedrijfsschenking: onroerende goederen tot bewoning aangewend of bestemd die aan normaal progressief tarief voor onroerend goed belast werden: progressievoorbehoud geldt wel (bijlage 33)

EC GB

62

62

VII. Belastbare grondslag

Opgelet: progressievoorbehoud in de erfbelasting

"Opduweffect"

Geen probleem als geen andere onroerende goederen in de nalatenschap aanwezig

(art. 2.7.3.2.9 VCF)

EC GB

63

63

VII. Belastbare grondslag

Vermelding van schenking in erfovereenkomst (art. 2.8.3.0.5 VCF)

1. Principe (lid 1):

"*Een akte die een door de wet toegelaten erfovereenkomst vaststelt, strekt voor de toepassing van de schenkbelasting niet tot bewijs van een schenking die in die overeenkomst wordt vermeld en die niet aan de formaliteit van de registratie is onderworpen, en waarvan de partijen in of onderaan de akte bevestigen dat die heeft plaatsgevonden vóór de datum waarop die overeenkomst gesloten werd*".

EC GB

64

64

VII. Belastbare grondslag

2. Uitzondering (lid 2):

"*In afwijking van het eerste lid kunnen de partijen of een van hen in een uitdrukkelijke fiscale verklaring in of onderaan de akte te kennen geven dat de vermelding van een dergelijke schenking wel tot bewijs strekt voor de toepassing van de schenkbelasting*".

Praktijk: erfovereenkomst *in extremis* en niet geregistreerde schenkingen binnen de 3 jaar

Verminderd belang sedert 15/12/21

EC GB

65

65

VII. Belastbare grondslag

Schenking van vruchtgebruik met aanwas tussen vruchtgebruikers

SP 18.083 (bijlage 33bis)

EC GB

66

66

VIII. Tarief

A. Algemeen tarief – vergelijking met tarieven in de erfbelasting – art. 2.8.4.1.1, §1 en §2 VCF

- Roerende goederen
- Rechte lijn en partners: 3% ipv 3%-27% erfbelasting
- Alle andere personen: 7% ipv 25%-55% erfbelasting + geen globalisatie
- Onroerende goederen
- Rechte lijn/partners: 3%-27% ipv 3%-27% erfbelasting + hogere schijven
- Alle andere personen: 10%-40% ipv 25%-55% erfbelasting + hogere schijven + geen globalisatie

EC GB

67

67

VIII. Tarief

Praktijk 1

Onder het tarief vallen van rechte lijn en partners (in extremis)

Bv. wettelijke samenwoning aangaan

Bv. adoptie, stiefrelatie, zorgrelatie

Bv. schenken aan kind en niet aan schoonkind (zie ook infra)

EC GB

68

68

VIII. Tarief

Praktijk 2

Schenking *in extremis* is beter dan erven

Zeker voor roerende goederen

Ook voor onroerende goederen + zeker voor “alle andere personen”

Fiscaal misbruik?

Vlabel vindt dat een bezwarend element, maar wetgever heeft dat nooit geviseerd (zie art. 2.7.1.0.5 VCF *a contrario* + cassatieprocedure) (Gent 27 april 2021, waartegen cassatie) (bijlage 34)

Belang opmaken zorgvolmacht

Belang recente belastbaarstelling duo-legaat

EC GB

69

69

VIII. Tarief

Praktijk 3

Schenking roerende goederen beter dan schenking onroerende goederen

Zijn roerende goederen:

- Certificaten STAK (SP 17.022) (bijlage 35)
- Delen maatschap (die enkel roerende goederen bevat) (vgl. VB 21.014 onroerende goederen) (bijlage 36)
- Vordering van de verkoper tegen de koper bij ondertekenen verkoopovereenkomst onroerend goed (met uitgestelde eigendoms overderacht
- Schenking van alle rechten voortspruitende uit een levensverzekeringsovereenkomst
- Schenking van aandelen van (familiale) vennootschap

EC GB

70

70

VIII. Tarief

Praktijk 3bis

Onroerende goederen roerend maken

Inbreng in vennootschap/STAK en schenking aandelen/certificaten (bijlage 37)

Geen fiscaal misbruik: Gent 17/12/19; VB 19.066; VB 19.060; vgl. VB 17.018.

Wel fiscaal misbruik: VB 20.071.

Criteria: onderwerpen aan ondernemersrisico – korte tijdspanne – niet fiscale motieven

EC GB

71

71

VIII. Tarief

Onroerende goederen roerend maken

Verkoop onroerend goed aan derden en schenking vordering tegen koper/verkoopprijs

Geen fiscaal misbruik

Verkoop onroerend goed aan echtgenoot of broer-zus met schuldig gebleven koopprijs en schenking schuldvordering aan kinderen of neven en nichten

Fiscaal misbruik?

Toebedeling onroerend goed aan echtgenoot met schuldig gebleven opleg en schenking schuldvordering aan kinderen

Fiscaal misbruik?

Zie ook infra (belastingplichtige partij bij elke rechtshandeling)

EC GB

72

72

VIII. Tarief

Rb. Gent 21 december 2020

Man en vrouw gehuwd onder scheiding van goederen. Terminaal zieke man deelt zijn onverdeelde helft (obligatoir) toe aan echtgenote. Opleg blijft verschuldigd. Man schenkt vordering aan echtgenote (VG) en aan kinderen (BE)

Vlabel: fiscaal misbruik: frustreren art. 2.7.4.4.1 VCF

Rb.: Vlabel mag leveringsschuld niet weigeren in het passief (Vlabel heeft berust)

(bijlage 38)

EC GB

73

73

VIII. Tarief

Praktijk 4 : <u>spreiding (begiftigden)</u>

Schenking aan kinderen én kleinkinderen

1/ Volle eigendom

2/ Vruchtgebruik kinderen blote eigendom kleinkinderen

3/ Schenking kinderen onder last een bedrag te betalen bij overlijden kind (= fiscaal gelijk aan 2)

4/ Ik opa/oma schenking (supra)

Schenkingen aan neven en nichten ipv aan broers en zusters

Idem

Fiscaal misbruik? Zie omzendbrief en eerste circulaire (ik opa/oma testament)

EC GB

74

74

VIII. Tarief

Praktijk 4bis : spreiding (schenkers)

Inbreng in gemeenschappelijk vermogen door 1 ouder en schenking aan de kinderen door 2 ouders

- Talrijke VB
- Fiscaal misbruik?

Meerderheid: ja als minder dan 3 jaar tussenpoos (eenheid van opzet); als niet dan meestal ook geen niet-fiscale motieven

Uitzonderingen

(bijlage 39)

- Rb. Gent 29/5/18 website Vlabel: inbreng 14/6/13 en schenking 25/3/16: eenheid van opzet en geen niet-fiscale motieven (bijlage 40)

EC GB

75

75

VIII. Tarief

Inbreng in gemeenschap en schenking bij ascendentenverdeling

VB 16.023: inbreng door beide echtgenoten – geen fiscaal voordeel, geen FM

VB 17.045: inbreng door één echtgenoot - geen fiscaal voordeel, geen FM

VB 20.064: inbreng door vrouw alleen - fiscaal voordeel ?, dus niet fiscale motieven vereist

(bijlage 41)

EC GB

76

76

VIII. Tarief

Art. 2.8.4.1.1, §2 lid 2 VCF

"*Dat tarief* (3% en 7%) *is niet van toepassing op de schenkingen onder de levenden van roerende goederen die met legaten worden gelijkgesteld met toepassing van artikel 2.7.1.0.3, 3°*".

SP 15.074 (bijlage 42)

Overgangsmaatregel (schenking onder voor opschortende termijn vóór 1/1/15 (belast in schenkingsrechten) en overlijden na die datum (belast in erfbelasting): heffing van én schenkingsrechten én erfbelasting

Non bis in idem: aftrek betaalde schenkingsrechten

EC_ GB

77

77

VIII. Tarief

B. Bijzondere tarieven

Art. 2.8.4.1.1, §3, lid 1 VCF

Schenkingen en inbrengen om niet

"Goede doelen" (VB 17.040, VB 19.017)

0% - 5,5% private stichting

Art. 2.8.4.1.1, §3, lid 2 VCF (VB 19.064)

(bijlage 19)

EC_ GB

78

78

VIII. Tarief

Art. 2.8.4.1.2, lid 1 VCF – afhankelijke bepalingen

"*Als een akte of geschrift, overeengekomen tussen dezelfde partijen, verschillende van elkaar afhankelijke of noodzakelijk uit elkaar voortvloeiende regelingen bevat waaronder een schenking die onderworpen is aan de schenkbelasting, wordt de belasting geheven die van toepassing is op de regeling die aanleiding geeft tot de heffing van de hoogste belasting, vastgesteld met toepassing van hoofdstuk 8 tot en met hoofdstuk 11*".

Wederzijdse schenkingen tussen echtgenoten

- In 1 akte (buiten (nietig) of binnen (geldig) huwelijkscontract) (VB 17.033) 1 x schenkbelasting (SP 15.137) (bijlage 43)
- In 2 akten: 2 x schenkbelasting (SP 15.137 - VB 17.033 – zie ook GwH 28/5/18) (bijlage 44)

EC GB

79

79

VIII. Tarief

Art. 2.8.4.1.2, lid 2 VCF – onafhankelijke bepalingen

"*Als een akte of geschrift, overeengekomen tussen dezelfde partijen, verschillende van elkaar onafhankelijke of niet noodzakelijk uit elkaar voortvloeiende regelingen bevat waaronder een schenking die onderworpen is aan de schenkbelasting, wordt op elke regeling al naargelang het geval de belasting, vermeld in hoofdstuk 8 tot en met hoofdstuk 11, geheven*".

Zie ook SP 19.070 (bijlage 45)

Zie ook Gent 24/9/19 (pseudo ascendentenverdeling) (bijlage 46)

EC GB

80

80

IX. Vrijstellingen

Art. 2.8.6.0.1, lid 1, 1° VCF

"*Er wordt een vrijstelling van de schenkbelasting verleend voor :*
1° de overeenkomsten houdende schenking van vruchtgebruik aan de blote eigenaar, als de schenkbelasting of de erfbelasting of een soortgelijk recht door de blote eigenaar of door een vorige blote eigenaar, zijn rechtsvoorganger, op de waarde van de volle eigendom is voldaan"

Zie verzaking vruchtgebruik: VB 16.004, VB 16.050, VB 16.055, VB 17.001, VB 19.007, VG 19049

Geldt niet voor geërfd vruchtgebruik (VB 17.001, VB 19.049)

Bijlagen 24 en 25

Praktijk (supra)

Ook wanneer schenkbelasting betaald door de schenker (SP 15.171) (bijlage 47)

EC GB

81

81

IX. Vrijstellingen

Art. 2.8.6.0.1, lid 1, 2° VCF

"*2° de overeenkomsten houdende schenking van onroerende goederen die in het buitenland liggen*"

Praktijk:

- schenking: soms niet belastbaar én in België én in buitenland
- Vererving: steeds belastbaar in België en soms ook in buitenland

EC GB

82

82

IX. Vrijstellingen

Art. 2.8.6.0.8 VCF Natuurgoederen

Ook voor onroerende goederen in het buitenland gelegen

SP 16.076 (bijlage 48)

Overbodig

83

83

IX Vrijstellingen

Art. 2.8.6.0.9 VCF – doorgeefschenking

1. Ik opa-testament

Grootvader heeft vermogen van 750.000 euro onroerend goed en laat na 1 zoon en 2 kleinzonen. Met een ik-opa testament verdeelt hij de nalatenschap in drie gelijke delen: 250.000 euro. Erfbelasting 3 x 19.500 euro. Bij overlijden kind 0 euro erfbelasting. Totaal **58.500 euro**

2. Doorgeefschenking

Bij overlijden grootvader: **154.500 euro**

Bij overlijden kind: 0 euro erfbelasting (als alles doorgeschonken)

Berekening SP 19.021 (bijlage 49)

84

84

X. Wijze van heffing

Artikel 2.8.7.0.2 § 2, lid 1 VCF – schenking onder opschortende voorwaarde

"*Op een rechtshandeling die onderworpen is aan een opschortende voorwaarde, wordt de schenkbelasting alleen geheven als de voorwaarde vervuld is. In voorkomend geval wordt gehandeld als volgt:*
1° het toepasbare tarief waarmee voor de heffing rekening moet worden gehouden, is het tarief dat van kracht is op de datum waarop de schenkbelasting opvorderbaar geweest zou zijn als de handeling onvoorwaardelijk was;
2° de belastbare grondslag waarmee voor de heffing rekening moet worden gehouden, is de belastbare grondslag op de datum van de vervulling van de voorwaarde".

EC GB

85

85

X. Wijze van heffing

Artikel 2.8.7.0.2 § 2, lid 2 VCF – schenking onderworpen aan machtiging

"*Voor de toepassing van het eerste lid wordt de door een rechtspersoon verrichte rechtshandeling die aan machtiging, goedkeuring of bekrachtiging van een overheid onderworpen is, gelijkgesteld met een aan een opschortende voorwaarde onderworpen rechtshandeling*".

EC GB

86

86

X. Wijze van heffing

Opgelet en praktijk

- Roerende goederen: art. 2.7.1.0.3, 3° VCF: (hogere) erfbelasting
- Onroerende goederen: betaling schenkbelasting uitgesteld tot aan overlijden schenker

Bv. schenking onroerend goed door suikertante aan neven en nichten

EC GB

87

87

X. Wijze van heffing

Opgelet

Schenking van familiale onderneming/aandelen van familiale vennootschap aan kinderen met fideicommissum de residuo aan kleinkinderen

Quid vrijstelling?

Voor schenking 1 (kinderen) : voldoen aan de voorwaarden bij de schenking

Voor schenking 2 (kleinkinderen – onder opschortende voorwaarde vooroverlijden kind): voldoen aan de voorwaarden bij overlijden kind

Omzendbrief 2015/2 + SP 17.029 (bijlage 50)

Schenking aan verwachter: onder opschortende voorwaarde of onder opschortende termijn?

EC GB

88

88

X. Wijze van heffing

Schenking aandelen familiale vennootschap onder opschortende termijn en onder opschortende voorwaarde (SP 15.074) (bijlage 42)

- Als schenkbelasting verschuldigd
- Als erfbelasting verschuldigd (art. 2.7.1.0.3,3° VCF)

Beoordeling vervulling voorwaarden = steeds datum opschortende voorwaarde of termijn ???

EC GB

89

89

X. Wijze van heffing

Verzaking aan uitwerking van fideïcommis de residuo (*pendente conditione*)

Rechtshandeling is noch eigendomsoverdragend noch eigendomsaanwijzend

Verzaking vóór overlijden bezwaarde en dus hangende de opschortende voorwaarde: geen Vlaamse registratiebelasting (VB17.026; VB 19.004)

In gemeen overleg verbreken schenking de residuo: geen schenkbelasting verschuldigd door verwachter (VB 19.004)

Geen toepassing art. 2.7.1.0.3, 3° en 2.7.1.0.5 VCF (VB 19.004: toepassingsvoorwaarden niet vervuld) (bijlage 51)

EC GB

90

90

XI. Constructies en fiscaal misbruik

1. Inbreng onroerend goed in vennootschap/STAK en schenking aandelen/certificaten (supra)
2. Inbreng eigen onroerend goed in huwelijksgemeenschap en schenking door 2 ouders (supra)
3. Wederzijdse schenking tussen echtgenoten
4. Uitbreng uit GV of overstap naar SvG gevolgd door schenking aan andere echtgenoot/kinderen
5. Beding van aanwas voorafgegaan door schenking
6. Schenking gevolgd door gesplitste aankoop/gesplitste inschrijving
7. Schenking aan kind voorafgegaan door wijziging huwelijkscontract kind
8. Schenking door kind aan ouder en door ouder aan ander kind
9. Oprichting maatschap en schenking delen maatschap + rente
10. Schenking in VE (bankgift) beleggingsportefeuille (met rente) gevolgd door beheersvolmacht

EC GB

91

91

XI. Constructies en fiscaal misbruik

Algemeen

<u>Hypothese van meer dan 1 rechtshandeling</u>

Fiscaal misbruik alleen als:

- Alle rechtshandelingen na 1/6/12 zijn gesteld (parlementaire vraag – aanvaard door Vlabel)
- Alle rechtshandelingen door de belastingplichtige zijn gesteld (letter art. 3.17.0.0.2 VCF – nog niet aan bod gekomen)

EC GB

92

92

XI. Constructies en fiscaal misbruik

A. **Wederzijdse schenking tussen echtgenoten** = fiscaal misbruik – burgerrechtelijk heeft het geen zin

- Roerende goederen + opt. conventionele terugkeer + FCdR familieleden (VB 16.015) "kerstboom van fiscaal misbruik" (bijlage 52)
- Idem, 2 echtg. met eigen kinderen + FCdR ivv eigen kinderen (VB 21.007) (niet-fiscale motieven wegen niet op – enkel bedoeld om erfbelasting te ontwijken) ontb.voorwaarde frustreert art. 2.7.1.0.2 VCF !!! Zelfde resultaat bereikbaar door legaat (bijlage 53)
- Onroerende goederen + conventionele terugkeer (VB 17.033) – frustreren art. 2.7.4.1.1, §1 VCF (bijlage 43)

EC GB

93

93

XI. Constructies en fiscaal misbruik

B. Uitbreng uit GV of overstap naar SvG gevolgd door schenking aan andere echtgenoot/kinderen

1. <u>De wederzijdse schenking tussen echtgenoten</u>

Omzendbrief 2015/1 – fiscaal misbruik (supra)

2. <u>De eenzijdige schenking</u>

a) Aan kinderen

- VB 16.021 dd. 13/6/16 (BE kinds VG wederzijds) – geen fiscaal misbruik (bijlage 54)

EC GB

94

94

XI. Constructies en fiscaal misbruik

b) aan partner (met fideicommissum de residuo)

-Geen fiscaal misbruik

-1/ Voorafgaande beslissing nr. 15003 dd. 09.11.2015, "*Schenking met een beding van fidei-commis de residuo – schenking voor een Nederlandse notaris*", gepubliceerd op 19.11.2015 (niet meer op website)

- 2/ Voorafgaande beslissing nr. 16007 dd. 22.02.2016, "*Uitbreng uit gemeenschappelijk vermogen en gevolgd door een schenking met fideï-commis de residuo*", gepubliceerd op 07.04.2016 (niet meer op de website)

Gent 27 april 2021: niet in strijd met doelstellingen art. 2.7.4.4.1 VCF en dus geen fiscaal misbruik (bijlage 34) (voorziening in cassatie ingesteld)

Kan nooit fiscaal misbruik zijn

EC_GB

95

95

XI. Constructies en fiscaal misbruik

C. Beding van aanwas voorafgegaan door schenking (om de inbrengen te egaliseren)

Fiscaal misbruik: beding van aanwas tussen echtgenoten (VB 19.026) (bijlage 55)

Vgl. beding van aanwas tussen broer en zus en man zus doet voorafgaande schenking (VB 20.059) (bijlage 56)

EC_GB

96

96

XI. Constructies en fiscaal misbruik

D. Schenking gevolgd door gesplitste aankoop/gesplitste inschrijving

- Schenking gevolgd door een :
  - Gesplitste aankoop of gesplitste inschrijving: SP 15.004 voorafgaande schenking moet geregistreerd zijn
  - RvS 12 juni 2018: schenking moet niet geregistreerd zijn
    - Rb. Gent 10/6/20 website vlabel (bijlage 57)
    - Geen teruggave registratiebelasting

    Zie ook laatste aanpassing SP 15.004 = SP 20.067) (bijlage 58)

EC GB

97

97

XI. Constructies en fiscaal misbruik

E. Schenking aan kind voorafgegaan door wijziging huwelijkscontract kind

Schenking onroerend goed door ouders aan kind voorafgegaan door toevoeging van een clausule van toekomstige inbreng in huwelijkscontract kind

Fiscaal misbruik

Frustreert art. 2.8.4.1.1, §1 VCF

Bijlage 59

EC GB

98

98

XI. Constructies en fiscaal misbruik

F. Schenking door kind aan ouders gevolgd door schenking door ouders aan ander kind

VB 17.011

Geen fiscaal misbruik – civielrechtelijke motieven

Bijlage 60

99

99

XI. Constructies en fiscaal misbruik

G. Oprichting maatschap en schenking delen maatschap + rente

- Vlabel: VB 16.046 (basisbeslissing): absolute controle door schenker levenslang frustreert art. 2.7.1.0.3, 3° VCF (bijlage 16)
- Aanpassing in de praktijk (2 soorten)
- Gent 14/1/20 (ontvankelijkheid) en 1/12/20 (ten gronde) : is niet strijdig met doelstellingen art. 2.7.1.0.3, 3° VCF ; doelstellingen zelfs niet genoemd – beslissing strijdig met legaliteitsbeginsel, onwettig en nietig te verklaren (bijlage 17)
- Geen latere VB inzake roerende goederen (wel OG VB 21.014, maar toch geen frustratie van art. 2.7.1.0.3, 3° VCF omdat geen opschortende voorwaarde of termijn) (bijlage 61)

100

100

XI. Constructies en fiscaal misbruik

H. Schenking in VE (bankgift) beleggingsportefeuille (met rente) gevolgd door beheersvolmacht

- omschrijving: onherroepelijk en exclusief door kinderen aan ouders + zaakvervanging– vgl. maatschap: discreet en geen administratie/boekhouding
- Delboo: geen fiscaal misbruik (duur 20 jaar) (bijlage 62)
- VB 21.023: fiscaal misbruik (tot overlijden schenker): frustreert art. 2.7.1.0.3, 3° VCF – eenheid van opzet – geen niet-fiscale motieven) strijdig met doelstellingen van deze bepaling – volledige controle – rechtsgevolgen zijn dezelfde (bijlage 63)

EC GB

101

101

XII. Titel 3

Tekortschatting bij verkoop binnen de 2 jaar na schenking (art. 3.3.3.0.1 en 3.18.0.0.13 VCF)

Geen belastingverhoging als spontane verklaring

SP 15.118 (bijlage 64)

Vgl. erfbelasting (niet voor roerende goederen – SP 15.126 en niet voor onroerende goederen wegens ABS – SP 17.039) (bijlage 65)

EC GB

102

102

XIII. Varia

Schenking onder optionele ontbindende voorwaarde van vooroverlijden begiftigde

Vergelijkbaar geval: inbreng onroerend goed in huwelijksgemeenschap onder facultatieve ontbindende voorwaarde van ontbinding stelsel door echtscheiding

Gent 28/1/20: geen ontbindende voorwaarde omdat niet automatisch (bijlage 66)

Cass. 14/10/21: ontbindende voorwaarde (bijlage 67)

Uitbreiding naar optioneel beding van terugkeer (roerend en onroerend) (SP 16.030) (bijlage 68)

EC GB

103

103

XIII. Varia

Schenking onder optionele ontbindende voorwaarde van vooroverlijden begiftigde

Gevolgen werking ontbindende voorwaarde

Rechten schenker:

- Zakelijke vordering: indien niet vermengd + nieuw goederenrecht
- Persoonlijke vordering (bij equivalent)

Idem bv. herroeping, nietigheid, enz.

EC GB

104

104

T: +32 3 259.09.59
F: +32 3 237.60.36

Bv Huber Crommen Geelhand Barbaix
Advocaten
Amerikalei 215
2000 Antwerpen

105

105